

(1) - қоян кескіні. Себебі, $\overline{həj}$ - түбір сөз, аудармасы - қоян болады. Ал Нивх тілінде тәуелсіз зат есім бірінші жағдайда. Бұл жерде ол - қоян. "K" - қазақ тіліндегі септік жалғау, бұл жерде ілік септік, "ноң" жалғау. II: $\overline{həj} \overline{həj}$ (жасырын) $\overline{həj}$ - түбір сөз, аудармасы - асқазан. "S" - III жағдайда тәуелдік жалғау, қазақ тілінде ол - "і".

(2) - шортан басы. Түсіндіру: $\overline{iʉs}$ - түбір сөз, аудармасы - шортан. "K" жалғау жалғанып, себебі "o" дауысты дабыстан алдына "t" - жұпсыз + қойылады. "t" - жасырын тұратын і.с жалғау "ноң". "o" - бас.

(3) - Жортаторай асқазан. Түсіндіру: $\overline{təj}$ - жортаторай. X - жалғау. $\overline{iʉs}$ - асқазан.

(4) - шабақ баса. Түсіндіру: $\overline{təxək}$ - шабақ. 2 \overline{o} - бас

(5) $\overline{iʉkʉtə}$ - Түсіндіру $\overline{iʉ}$ - тұтқа "k" - "ноң" жалғау, і.с. $\overline{tə}$ - тесік.

(6) $\overline{təj} \overline{vəx}$ - Түсіндіру, $\overline{tə}$ - балта "k" - "ноң" жалғау. "v" дауысты "z" дабыстаны алдында тұратын қосымша. "əx" - сарна

(7) $\overline{mər} \overline{pəvs}$ - Түсіндіру $\overline{mər}$ - түбір сөз, сүлкетінен жасалған. "k" - "ноң" жалғау. $\overline{pəvs}$ - ысқырыс.

(8) $\overline{tə} \overline{fək}$ - Түсіндіру, $\overline{tə}$ - ара $\overline{iʉ}$ - тұтқа. "k" - "ноң" жалғау (жасырын)

Нивх тілінде \overline{k} - көбінесе жасырын тұратын, ілік септік жалғау.

БҰЛ ОРЫНДА ЖАЗБАҢЫЗ

ПАРАҚТЫҢ АРТҚЫ ЖАҒЫНА ЖАЗБАҢЫЗ

10-10-1

а) $111 = 15$ Түсіндіру егер бір тамақ сол тамаққа (1) ескейсе ол біздің
 $11 = 11$ "5" цифрларында беріледі. Яғни, $111 = 5 + 5 + 5 = 15$.

$11 = 7$ бір тамақ оң тамаққа (1) ескейсе ол "1" цифрда
 $1111 = 18$ беріледі. $111 = 1 + 1 + 1 = 3$.

$111 = 3$ $111 = 1 + 5 + 5 = 11$

$1111 = 21$

$11 = 1 + 1 + 5 = 7$

$1111 = 1 + 5 + 5 + 5 + 5 = 21$.

$11111 = 1 + 1 + 1 + 5 + 5 + 5 = 18$

1 - 5
1 - 1

б) $11 = 1 + 1 = 2$

$1111111 = 1 + 1 + 1 + 1 + 5 + 5 + 5 + 5 + 5 = 29$

$1111 = 1 + 1 + 1 + 5 + 5 = 13$

с) $11 = 1 + 5 = 6$

$11111 = 5 + 5 + 5 + 5 + 5 = 25$

$11 = 5 + 5 = 10$

д) $111 = 1 + 1 + 5 + 5 = 12$ (дұрыс)

$1111111 = 1 + 1 + 1 + 1 + 1 + 5 + 5 + 5 = 20$. Бұл жағдайда 20 санын $1111 = 20$ деп
 жаза салтан ыңтайлырақ болар еді.

$1 = 5$ (дұрыс)

БҰЛ ОРЫНДА ЖАЗБАҢЫЗ

ПАРАҚТЫҢ АРТҚЫ ЖАҒЫНА ЖАЗБАҢЫЗ

10-10-2

(1) Тыңуна достың есін тандарда.

Авар тілінде "жасу" - "тыңуна".

Авар тілінде "ас" - ~~сөз~~ сөзден кейін қойылатын қосымша.

Иорыуна - "есін тандарда". Ал біріңгі сөйлемдегі Иорыуна - "есінен тандарда".

(2) Бетлерзан мадуунаас йикъуна -

"Бетлерзан" - "оталаса".

"Мадууна" - "көрініс" "ас" - "кі"

"Йикъуна" - "ұрлап кетті".

(3) Тамхъаналь клабазараньа вачуна

"Тамхъаналь" - "көріпкен-жіел". Себебі, Тамхъан - "көріпкен".

аль-жіел тамхъан көрсететін қосымша

"клабазаран" - "көк-суу жіел". Себебі "клабазар" - "көк суу", аль - жіел тамхъан көрсететін қосымша

"ас" - "ді"

көрсететін қосымша

вачуна - алып келді

(4) - Ыудуу тамхъаньа йорыуна

"Ыудуу" - "досын"

"Тамхъан" - "көріпкен", "ас" - "қосымша" "діз".

Йорыуна - есін тандарда.

БҰЛ ОРЫНДА ЖАЗБАҢЫЗ

ПАРАҚТЫҢ АРТҚЫ ЖАҒЫНА ЖАЗБАҢЫЗ

10-10-3